

тувалъ и малко по-демократиченъ духъ въ старо-българскитѣ институти. Това се прилага за насъ най-вече слѣдъ приемането на християнството, което заличи много жизненни ферменти на прабългарския, особно воененъ организъмъ и въобще битъ, каквито, трѣба да изповѣдаме, у славянитѣ липсваха. Голѣмиятъ шумъ въ византийската империя около черквитѣ и мѣнастиритѣ съ огледъ на тѣхнитѣ права и злоупотрѣбления, шумъ, който не еднократно се е обръщалъ въ масови вълнения и въоръжени насилия, не се чува въ българската история. Българскитѣ мѣнастири сж били освободени отъ всѣкакви даждия ¹⁾. По единъ документъ отъ 1347 г. между тѣхъ различавали „Св. Лаври“ и по-малки мѣнастири. Вънъ отъ уважението, съ което сж се ползували между народа и царетѣ и болеритѣ, тѣ сж се радвали на значителни права и доходи. Дали въ сжщностъ сливенскитѣ мѣнастири сж образували едно автономно цѣло, и ако да, отъ коя дата насамъ — не е извѣстно. За примѣръ въ тая посока могатъ се посочи мѣнастиритѣ около Търново и София, па най-послѣ и тия на главния Атонъ; но извѣстно е, че тѣ сж се дѣлѣли още на общински, епархиални и ставропигийни (подчинени право на патриарха), царски и частни (построени отъ частни лица — ктитори). Радващи се на фискаленъ имунитетъ, а нѣкои отъ тѣхъ и на автономностъ, тѣ сж имали и право на сждъ ²⁾. Главнитѣ имъ доходи сж били отъ обработването на земитѣ имъ, владѣния по нѣкога доволно широки, умножавани отъ самитѣ царе и болери чрѣзъ хрисовули, и имоти подарявани отъ частни лица въ празника на мѣнастиря. Подобни имения у нѣкои хрисовули се наричатъ „одържания“, „метохи“ съ своитѣ „правони“ (принадлѣжности) и т. н. Въ тия имения сж влизали цѣли села, гори, пасбища, ниви и т. н. Най-голѣмъ

¹⁾ Прибѣгвамъ къмъ скициране положението въобще на българскитѣ мѣнастири, както се намира у Иречекъ, защото при липса на подобни данни частно за Сливенскитѣ, горнето би се приложило и за тѣхъ, за да ни даде горѣ-долу едно удовлетворително понятие за тѣхното минало.

²⁾ Привилигировани класи въ България прѣзъ XIV сж били: „сждни и волѣре и весь причѣтъ црковны, вельмажи и вѣсе воинство“. Псп. XXI и XX. 276.